

HERCEG LILLA

Mindenki függ valamitől

KISS LÁSZLÓ–BÉRCZESI RÓBERT: ÉN MEG AZ ÉNEK –
BEHÚZOTT SZÁRNYÚ FELFELÉ ZUHANÁS

Atheneum Kiadó
Budapest, 2019
350 oldal, 3999 Ft

”

A 2019-es év kedvez a hiperkarma rajongóinak. A zenekar ötödik lemezének megjelenése (*a napsütötte rész*) és az énekes-dalszerző frontember, Bérczesi Róbert Artisjus-díja (Az év könnyűzenei szövegírója) mellett *ÉN meg az Ének – Behúzott szárnyú felfelé zuhanás* címmel megjelent életrajza ad számot arról a nem könnyű, embert próbáló mélységeket sem nélkülöző útról, ami a 2017-es aranylemezhez és a mai napig teltházas koncertekhez vezet.

A kötet megírása során Bérczesi szerzőtársa Kiss László volt, aki szépirodalom mellett kritikákat is ír. A történetekből egy kissé nehézkes személyiség bontakozik ki. Bérczesi saját bevallása szerint enyhébb mértékben autista, ami az eddigi élete során okozott számára megpróbáltatásokat. „*Soha nem voltam egy könnyen kezelhető, kedvelhető ember*” (90–91). Az életrajzban több olyan emlék is helyet kapott, ami problematikus hozzáállásról tanúskodik, pl. a spontán basszusgitározós jelenet a Balaton-koncerten (53). Ugyanakkor az öröm, a sikerek és a boldogság különböző formái mind-mind jelen vannak a kötetben. A beszédmód túlnyomórészt egyes szám első személyű, helyenként többes szám is előfordul, a hiperkarma zenekar további tagjaira és Bérczesi szűkebb ismeretségi körére utalva. A könnyed és humoros hangvétel olvasmányos, befogadható és érzelemdús szöveget hoz létre, nemcsak a hétköznapi leírásakor, de a részletes zenei fejtegetések során is. Az előszóban a szerző(k) egy fontos, életkorból eredő sajátosságra világítanak rá, ugyanis Bérczesi szerint a negyvenkét éves korban megírt visszaemlékezés szokatlanul hat, hiszen az életből évtizedek lehetnek még hátra. Ugyanakkor a művet végigolvasva azt láthatjuk, hogy Bérczesi eddigi élete igenis kitöltött egy memoárt, hiszen egy meghatározó időszak van mögötte, mely nem szűkölködött a mérföldköveket jelző eseményekben. Bérczesi egy, az idegen szavak szótárában lelt kifejezéssel határozza meg az elmúlt éveit

(le)záró és a jövőbe tekintgető állapotát, ez a *remontálás*, vagyis a fővirágzás utáni második virágzás.

Lejeune szerint egy élet elmesélhető egy, tíz vagy akár ötven óra alatt is. Az eltérő időtartam miatt a megszerzhető információ minősége is változó lehet. Bérczesi élettörténete kronologikus sorrendet követve bontakozik ki (helyenként tematikus előregrásokkal, előreutalásokkal), részletesen, kezdve a (felületes és kevés) gyermekkori élményekkel és a közvetlen felmenők név szerinti bemutatásával. A vidéken töltött gyermekkor és iskolás évek után költözött Bérczesi Budapestre, egyetlen céljaként a zenélést tűzve ki. A Komlón töltött évek során több hangszerrel is kipróbált (furulya, trombita, tenorkürt, klasszikus gitár), majd autodidakta módon fejlesztette magát. Komoly hatást a Beatles tett rá, nemcsak a zenéjük, hanem a történetük által is, Bérczesi első dalainak megírását is inspirálták. *„Folyton gitározgattam, volt nálam egy lap Beatles-dalok akkordjaival, ez volt az iránymutató, ezeket gyakoroltam. Amint megtanultam két akkordot váltani, egyből dalt is írtam belőle”* (26). A már Komlón alapult Blabla, Bérczesi első zenekara 1997-ben megnyerte a Generation Next tehetségkutató első díját, egy lemezszerződést. A várt siker azonban elmaradt. Ugyanebben az évben kezdte Bérczesi az egy szál gitáros fellépéseit, többségében angol nyelvű dalokat és egy-egy saját szerzeményt is előadva. A Blabláról írt első kritika egyértelműen a Kispál és a Borz hatását vélte felfedezni a zenekar hangzásvilágában, amitől Bérczesi nagyon is tudatosan igyekezett elmozdulni. Az erre való törekvés, új hangfekvés próbálgatása és az új társaság eredményezte az első hiperkarma-album dalainak megírását. A kötet az eddig megjelent lemezek dalairól is szót ejt, így a rajongók számára afféle kivonatot, értelmezést is nyújt, pl. a *felejtő* dalszövege egy korábbi lakótárs folyamatos noszogatásából állt össze. *„Sokszor ilyen banálisán egyszerű élményekből táplálkozik egy dal szövege”* (122). A Blablánál jelentősebb közönségre szert tevő, 2000-ben útjára indult hiperkarma az évek során kétszer is feloszlott, majd újraalakult, az üres időszakokban pedig Bérczesi más zenei projekteken is kipróbálta magát (pl. BioRoBoT, szólólemezek). Az első akusztikus feldolgozáslemeze *Én meg az Ének: emléxel?* címmel jelent meg 2011-ben, a szójátékot pedig az életrajzi könyv címe is továbbvitte, egyszerre utalva éneklésre és az én sokszorozódására is. Az alcím (*behúzott szárnyú felfelé zuhanás*) a *királyok, síelők* című dalból ismerős, nagy elrugaszkodást követő meredek ugrás, allegorikusan Bérczesi eddigi pályafutását is jellemzi. A borító egyértelműen idézi a hiperkarma első albumát mind színében (piros-fehér), mind formázásában, a címben megjelenő felfelé mutató nyíllal a zenekar logójára utalva.

A rockzenészek életrajza mindig népszerű. A közönség igényli is ezt, hiszen ezáltal is közelebb kerülhet a kedvelt zenészhez. Bérczesi elbeszéléséből egy olyan függőség története bontakozik ki, ami nemcsak a rajongók számára lehet érdekes, hanem bárki számára fontos mondanivalóval szolgál. Ugyanis zenei pályája indulásával párhuzamosan kezdődött Bérczesi önpusztítása is, melynek első szakasza a gyógyszerre történő ivás volt, ezt pedig a különböző kábítószerrel követték a marihuánától a keményebb drogokig. A különböző szerek használata, váltogatása, helyenként egymást erősítő hatása, majd a leállási kísérletek hullámzó teljesítményt eredményeztek Bérczesinél. Alkalmanként inspiratívan hatottak a dalszövegek megírására, máskor kifejezetten lebénították, hátráltatták a munka során. Elmondása szerint Bérczesit gyerekkora óta démoni hangok üldözik, kényszeres cselekedetekre szólítva őt fel, pl. függönyök igazgatása, cipőfűzők egyforma szorosra kötése. Ezek a hangok a kábítószerrel hatására elhalkultak, átadva a helyüket valami másnak. *„Beszívva nem kellett figyelmem a*

kényszereimre, ugyanakkor érdekes képzettársítások, vicces asszociációk jelentek meg a fejemben. Félrehallások” (130). A gondolatok és szavak keveredése kezdetben elősegítette a dal-szövegírást. Egy hallucináció inspirálta a hiperkarma második lemezén hallható párdalok, az *amondó* és a *mitévő?* megírását is. A lemez utolsó számának befejezését követően Bérczesi a kábítószeres teljes fogságában érezte magát, képtelenül bármilyen további dalszerzésre. Többszöri elvonókúra és visszaesések, ámokfutások, elgyengülések után Bérczesinek sikerült visszatérnie az életbe. A hangoktól nem tud szabadulni, és talán a kábítószeres sem tűntek el az életéből véglegesen, de azt vallja, hogy a munka számára kikapcsolódás, ilyenkor elhalkulnak a démonok. Mi marad a saját pokol megjárása és az onnan való visszatérés után? Bérczesi szerint a kedvesség, ami a legfontosabb dolog a világon.

